

Daniela Franková: Mohylová kultura střední doby bronzové v severozápadních Čechách.

Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF UK v Praze, 2011; 165 str. textu a 107 str. příloh.

Tématem diplomové práce Daniely Frankové je poměrně málo poznaná epocha pravěku severozápadních Čech, střední doba bronzová. Zatímco starší době bronzové a epoše popelnicových polí byla a je v tomto regionu věnována tradičně značná pozornost, zůstává zde poznání střední doby bronzové velmi nedostatečné. Z tohoto důvodu s autorka vybrala právě toto téma pro svou práci, a je třeba konstatovat, že se jí podařilo přinést skutečně ucelenou syntézu sledovaného období v daném regionu.

D. Franková rozdělila svou práci (mimo úvodní kapitoly) na tři základní části: nejprve se věnuje detailní analýze a zhodnocení rovinného sídliště v Dobroměřicích, poté následuje zpracování všech dostupných hrobových nálezů a nakonec je podán syntetický přehled osídlení v základních kategoriích lokalit. Práce dále obsahuje několik příloh – soupis lokalit, mapovou a plánovou přílohu a pak kvalitní kresebnou dokumentaci všech vybraných artefaktů.

Rovinné sídliště (a navíc jeden kostrový hrob) v Dobroměřicích představuje jedno z nejlépe zkoumaných, a tím i z hlediska objektů a artefaktů největších rovinných sídlišť regionu. Autorka jej pečlivě analyzuje a přitom kriticky hodnotí metodiku vedení archeologického výzkumu i současný stav pramenů. Sídliště poskytlo 29 zahloubených objektů, z nichž lze za nejvýznamnější považovat dva půdorysy povrchových staveb sloupové konstrukce (jejichž datace do střední doby bronzové však není vzhledem k polykulturnímu osídlení zcela jistá). Zajímavá je rovněž jáma s nálezy dvou plasticky zdobených hliněných kotoučů, k nimž nachází autorka analogie v širším středoevropském prostoru. Pěkně je provedena i analýza keramických nálezů ze sídliště. Autorka používá poněkud jiné členění na keramické třídy, než bývá obvyklé (tj. keramika hrubá, středně hrubá a jemná), její členění do 7 typů materiálu je ovšem akceptovatelné a autorka jej dokázala celkem jasně definovat. Jen si nejsem jist, jestli je vhodná definice poslední skupiny, tj. hrubého materiálu s kaménky a s příměsí slídy, kam beztak náleží pouze jediný exemplář (srov. tab. 1 na s. 47); myslím si totiž, že slída nebyla v této době přidávána do keramické hmoty záměrně. Rozhodnutí by ovšem mohlo přinést pouze budoucí mikropetrografické posouzení keramické hmoty. Vůči dalším analýzám keramiky nemám námitek, jedná se o velmi kvalitní zpracování, které nabízí vhodné srovnání se sídlištními keramickými soubory v jiných českých regionech. Snad jen jedna marginálie: na s. 53 uvádí autorka, že „amfory ... bývají bez uší“; protože nádoby nejsou živé, mělo by být správně, že jsou „bez uch“.

Neméně obsáhlá druhá hlavní část práce D. Frankové je věnována zevrubnému zhodnocení hrobových nálezů střední doby bronzové ze SZ Čech. I v tomto případě velice oceňuji autorčin kritický přístup, vyjádřený mj. i rozdělením hrobových celků na 4 skupiny dle jejich dochovaných (resp. chybějících) nálezových okolností i samotných artefaktů. V této části je podána zevrubná charakteristika jak pohřebního ritu, tak především bronzových

artefaktů z hrobů, které se rovněž nedá v podstatě nic vytknout. Autorka jasně typologicky člení jednotlivé typy a varianty artefaktů a nachází k nim analogie především v dalších českých oblastech. Snad jen poznámka k jednomu typu, s nímž si D. Franová příliš nevěděla rady a který označila (viz s. 97) jako „ojedinělá bohatě profilovaná jehlice“; dle mého názoru se jedná o jehlici typu Weitgendorf, datovanou do stupně Br D (k názoru autorky na její dataci viz s. 118, kde autorka rovněž vyjadřuje pochybnost k zařazení této jehlice do starší fáze střední doby bronzové), která má však oproti běžným exemplářům tohoto typu výjimečně bohatě zdobený krček. Určitou vzdálenější analogii k tordovanému vývalku na krčku můžeme sledovat v Sepekově (viz Fröhlich – Chvojka 2003), tordování či šikmé žlábkování se pak objevuje i na některých dalších exemplářích u jiných typů mladobronzových jehlic. Z hlediska chronologického zařazení jednotlivých hrobů vyčlenila D. Franková celkem 7 stupňů, přičemž i zde je rovněž patrný objektivní a kritický přístup autorky k časovému určení jednotlivých celků.

Poslední z hlavních částí práce Daniely Frankové je pak sumářem poznatků k jednotlivým typům lokalit, které člení na 6 kategorií. Je potěšující, že autorka pracuje s kategorií „Neurčené aktivity“, neboť dosud se běžně setkáváme s klasifikací i drobných nevýrazných sběrových souborů jako „sídliště“, což je zajisté metodicky chybné. Jedinou připomínku mám k poslední větě na s. 144, kde autorka zařazuje depot z Veselíčka u Milevska mezi hromadné nálezy keramiky; ve skutečnosti se totiž jedná o depot žeber ze závěru starší doby bronzové.

Práci hodnotím velmi pozitivně jak z obsahového hlediska, tak i po stránce gramatické a formální. Překlepů či gramatických chyb je minimálně (v podstatě jen občas chybějící čárka ve větě), obrazové přílohy jsou provedeny kvalitně. Diplomovou práci Daniely Frankové tak plně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm výborně. Zároveň se velmi přimlouvám za její kompletní vypsání.

V Českých Budějovicích dne 2. 9. 2011

Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.